

ŐRZŐ

A POFOSZ 1956-os Hagyományőrző Tagozatának kiadványa
V. évfolyam 20. szám 2019. december

„A hagyományőrzés nem a hamu megtartása, hanem a láng továbbvitele.”
Morus Tamás

Sikeresen lezajlott az 1956-os diákvetélkedő

Rendhagyó „idegenvezetés” a forradalom ikonikus helyszínein

A hagyományőrzők életének és munkájának egyik legjelentősebb eseményét, az általános iskolások részvételével zajló, 1956-os tematikájú diákvetélkedőt az idei esztendőben is a zuglói Civil Házban rendeztük meg, november 25-én. Ez alkalmából az irodalmi-történelmi pályázat ez évi ifjú nyertesei is átvehették elismerő díjaikat.

A POFOSZ 1956-os Hagyományőrző Tagozata immár évek óta megszervezi a forradalom és szabadságharc eseményeit és következményeit feldolgozó diákvetélkedőt általános iskolai tanulóknak. A rendezvény célja, hogy a legifjabbak élvezetes verseny keretében szélesítsék ismereteiket a magyar történelem e kiemelkedő korszakáról és kreatív feladatok teljesítésével éljék át 1956 nagyszerűségét.

Az idei versenyre is Zuglói tanintézetek diákjai neveztek: a **Zuglói Munkácsy Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolából** kettő és a **Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolából** három csapat, három-három tanulóval.

A diákok a vetélkedő első körében, tesztek kitöltésével, elméleti felkészültségükről adtak számot. Ezután következett a kreatív feladat, melynek során – a zsűri előtt – idegenvezetőként ismertették az általuk kiválasztott 1956-os ikonikus helyszínek forradalmi eseményeit. Ez utóbbi szerepjáték során emlékezetes, kiváló teljesítményt nyújtottak a diákok, közülük többen a felmenőiktől hallott elbeszéléseket, s a nagyszülők érintettsége nyomán kibontakozó emberi drámákat mesélték el. A rendhagyó idegenvezetés során hallgatóikat elvezették a Magyar Rádióhoz, a Parlament elé, a Műszaki Egyetemre, a Bem szoborhoz és a Sztálin szobor ledöntésének helyszínére is. A különleges, érzelmekben gazdag „út” végén a diákok – ugyancsak a feladat részeként – egy általuk készített bélyegblokkot adtak át a zsűrinek, amelyen a bemutatott helyszínek rajzzal, vagy számítógépes segítséggel készültek.

A kétfordulós vetélkedő pontszámainak összesítése után az első helyezést a Zuglói Munkácsy Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanulói – Komoly Sámuel és Mohácsi Lajos – nyerték el. A második helyezett a Zuglói Hajós Alfréd Magyar-Német Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola lett, versenyzői: Nagy Orsolya, Páczelt Eszter, Pálinkás Réka. Végül a harmadik helyezést ugyancsak a Zuglói Hajós Alfréd iskola érte el; csapatukban Magyar Máté, Tömösvári Botond és Veres Dániel vettek részt a versenyben. A díjazottak emléklapot és könyvutalványt kaptak kiváló szereplésük elismeréseképpen.

Ámon Antal, a hagyományörző tagozat elnöke, a díjkiosztás alkalmából köszönetet mondott a felkészítő tanárok áldozatos munkájáért, s elismeréssel szólt a tanulók szerepléséről. Mint hangsúlyozta: e vetélkedő is hozzájárul ahhoz, hogy jelenkorunk ifjú generációja megismerje az 1956-os korszakot és példát merítsen az elődök helytállásából.

Mint minden esztendőben, az idén is a Civil Házban került sor az ez évi irodalmi-történelmi pályázatok díjkiosztó ünnepségére. Az idei pályázatot „Újrakezdés – nehéz örökséggel” címmel írta ki a zsűri, s interjút kért egy, a forradalom és a szabadságharc eseményeit és a megtorlást átélt személlyel vagy családdal. A kiírás célja az volt, hogy a 18 és 25 éves diákok bemutassák: milyen nehézségek árán sikerült újraépíteniük az életüket azoknak, akik azonosultak a forradalom céljaival, akik részt vettek az eseményekben, s akik a megtorlás után – kivetettségükben is – emelt fővel vállalták a sorsukat. A pályázat **első díját Németh Fruzsina Lilla** nyerte, aki Wittner Máriával, 1956-os halálraítélttel, ma is köztünk élő forradalmárral készített interjút. A **második helyezett Varga Melinda** lett, aki nagyszülei, Csernay Ádám és Csernay Ádámné Szabó Mária történetét dolgozta fel. A **harmadik díjat Királyi Viktória és Sebestyén Szonja megosztva kapták**: ők páros interjú keretében D. Szűcs Lászlóné Horváth Erzsébet, a POFOSZ humánpolitikai elnökhelyettese és hitvestársa D. Szűcs László küzdelmeit írták meg. A díjazottak emléklapot kaptak és pénzjutalomban részesültek. A díjkiosztás alkalmából Vasvári Éva, a zsűri elnöke kiemelte, e remek interjúk azt üzenik, hogy 1956 öröksége a mai napig erőt, hitet és szabadságszeretet ad mindazoknak, akik részesei voltak az 1956-os, a magyarságot mindmáig büszkeséggel eltöltő eseményeknek.

Vasvári Éva

Ügyfélfogadás, összejövetelek

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a POFOSZ Hagyományörző Tagozatának 2016-tól átalakult az ügyfélfogadási rendje. Barátainkat és tagtársainkat **előzetes egyeztetés után** – bármely hétköznapon – várjuk a tagozat székhelyén: Budapesten, a XIV. kerület, Nagy Lajos király útja 155. számú irodánkban. Kérjük, hogy látogatási szándékát előre jelezze Ámon Antalnál – a tagozat elnökénél – a 06-30-814-9917 vagy a 06-1-257-0190-es telefonszámon. Az előzetes bejelentkezés Vasvári Évánál, a hagyományörzők elnökhelyettesénél is jelezhető a 06-20-428-7351 vagy a 06-1-781-3674-es telefonszámon.

A havonkénti találkozók rendje nem változik, azaz tagjainkat és pártolóinkat minden hónap első szerdáján délután 15 órakor várjuk zuglói irodánkban. A baráti összejöveteleken – 1956 szellemiségének megőrzése jegyében – előadások hangzanak el, majd kötetlen beszélgetésekre kerül sor.

Forrás: Facebook—In memoriam Mosonmagyaróvár, 1956

Töredékek a mosonmagyaróvári 1956-os emlékhelyek történetéből

Történelmet ír a harminc esztendő kegyeleti krónikája

A mosonmagyaróvári sortűz áldozatairól immár évtizedek óta megemlékezik a helyi közösség. Az emlékhelyek történetét – amely a 30 éve szabadon Emlékév alkalmából készült – két részben, mostani és következő lapszámunkban adjuk közre.

Mosonmagyaróváron az 1956-tal kapcsolatos szabad emlékezés 1986-ban kezdődött, amikor Ladányi-Lunczer István mosoni lakos, ötvenhatos menekült Amerikából – itthoni családi segítséggel – elsőként állított emlékhelyet, szimbolikus síremléket a mosonmagyaróvári 1956. október 26-ai sortűz hősi halottainak a mosoni temetőben.

Ezt követően évekig Németh Miklós címfestő mester remekművénél, az arany keretes táblára felírt mosoni ötvenhatos hősök nevei mellett tartották a megemlékezéseket. Évközben a keretes írás a mosoni temető kápolnájában volt kihelyezve. Azonban a kápolna újjáalakítása után a mosoni plébános nem helyezte oda vissza. 2016-ban a Hansági Múzeum, már, mint a gyűjteményében lévő műtárgyat – kérésre – az általam rendezett kiállítóterbe kivitte, melyet méltó helyre, s nemzeti koszorút alája helyezve állítottam ki. Az időszaki kiállítás végén az állandó ötvenhatos terem visszarendezése után a képet ott hagyták, s ma is látható. Köszönet ezért az alkotásért a Mesternek, aki díjazás nélkül készítette el.

A mosoni emlékhely falára 2008-ban került márványtábla a mosoni hősök neveivel. Ezt a Mosoni Polgári Kör és a Mosonmagyaróvári '56-os Egyesület állította. A mosoni megemlékezések során még egy érdekességet jegyzek le.

2010-ben a temetői megemlékezés előtt valaki a kezembe tett egy négyrét hajtott papírt. Nem szólt semmit, ment tovább. A papíron Ladányi-Lunczer István verse volt régi írógéppel gépelve. Ma sem tudom ki lehetett a kézbesítő, de még 2010-ben is úgy érezte, hogy titokban kell megtennie. Köszönet és hála érte neki!

Ladányi-Lunczer István

István napi emlékek

Egy magyar szabadságharcos naplójából

Karácsony másnapján indulok az útnak.
Az égen foszforos fényrakéták futnak,
s mutatják az utat, hogy merre ne menjek.
Megállok fáradtan, hogy egyet pihenjek.
Elöttem egy csoport menekülő magyar,
mindent elveszített, menekülni akar.
Géppuska tűz! Később morc, idegen hangok,
orvul, lesből lőttek rájuk a bitangok.
Ki a földön maradt, talán az a boldog.
Jó magyar véreim, a többiek foglyok.
Délnyugatnak veszem a szerencse útját,
útmutatóul a Gönczöl szekér rúdját.
S a csillagok útján, amerre most járok,
már nincsenek aknák, sem drótakadályok.
Csak az őrtornyok, mint üres olajkutak,
némán, elhagyottan, tarkítják az utat.
Motorzúgás! Levetem magam a földre,
két teherkocsi jön, menekülttel tömve.
Sakkban tartják őket, a rút géppisztolyok,
jó magyar véreim, mindannyian foglyok.
A motorzaj elhal, messze a két árnyék,
síri a csend, mintha temetőben járnék.
Ázott cipőm hallat halk cuppogó hangot,
lágyan simogatva a jó magyar hantot.
Végtelen óráknak tűnnek most a percek.
Jobbról is, balról is zászlót pillantok meg.

Országhatár! Andau! Szívem nagyot dobban,
szabad földön vagyok, leborulok nyomban,
s remegő ajakkal, hosszan fohászt mondok,
otthon a véreim, a magyarok foglyok.
Boldogasszony, Anyánk! Esedezve kérem,
ne szűnj segíteni, a rab magyar népen.
Úzd ki a pokolnak istentelen hadát
és tedd szabaddá a drága magyar hazát,
hogy újra magyar szüret legyen Tokajban
s a kunsági búzát a magyar arassa.
Feltámadás! Ebben hisz és bízik népünk.
Uramisten, Tőled segítséget kérünk,
hisz itt, a bőségben, egyikünk se boldog,
Amíg a véreink odahaza foglyok.

Sajnálom, hogy a vers nem jutott el hozzám előbb, mert akkor bele tudtuk volna tenni a mosoni áldozatokról írott kiadványunkba. Később, a Mosonról szóló ötvenhatos online kiadvány-sorozatomban hetedik részében már meg tudtam jeleníteni. (www.emlekhely1956-movar.egernet.hu)

Magyaróvári temető – 1989. június 16.

A 30 éve szabadon Emlékévhez ténylegesen illeszkedő, első ötvenhatos emlékhely Mosonmagyaróváron egy, a magyaróvári temetőben 1989. június 16-án avatott kopjafa, melyet Németh Alajos és Horváth Gábor faragott. Az alkotást a temető végébe, a tömegsír közelébe, egy sortűz-áldozat sírjának tövébe állították. Egy ideig ez lett a megemlékezés helyszíne. Évekkel később a kopjafát előre hozzák a temető bejárata közelébe, ahol a Hősök Kápolnája falára ötvenhatos névsorokat tartalmazó emléktáblákat helyeznek.

Mezőgazdasági Akadémia – 1989. október 26.

Intézményileg a városban elsőként a Mezőgazdasági Akadémia állított emléktáblát az 1956. október 26-án hősi halált halt hat hallgatójának. A kezdeményező és szervező Kuroli Géza dékán volt, aki maga is nagyon súlyosan megsérült a sortűz során. Személyes hangú levelet írt minden '56-os évfolyamú volt hallgatótársának, tanárának. Sokan eljöttek, de akik nem, azok válaszlevelet írtak neki, emlékezve a hősekre. Táblaavató beszédet Tenk Antal docens mondott. A megemlékezés után Dékán Úr több köszönő levelet is kapott, méltatva emlékállító tevékenységét s azt, hogy 1956 után a három évfolyam 1989. október 26-án találkozhatott újra először.

1989-hez tartozik még az is, hogy Kuroli Géza december 6-án újabb levéllel ke-
reste meg az ötvenhatos évfolyamba járókat a közös elhatározással, hogy
állítsanak egy emlékművet is hősi halottaik tiszteletére.

Hunyadi Iskola – 1990. október 26.

Az 1956-os ipari iskola utóda, a mosonmagyaróvári szakmunkásképző intézet a
hat, sortűzben elhunyt hősi halott tanulójának emlékére 1990. október 26-ára
állított emléktáblát az iskola falára. Onnantól kezdve minden évben méltó meg-
emlékezéseket szerveznek. Az eseményre mindig meghívják az elhunytak hoz-
zártartozóit is, akik ilyenkor találkozhatnak egymással, beszélgethetnek a többi
meghívottal. Mindannyian az iskola vendégei. A megemlékezések az iskola
udvarán zajlanak. 2012-ben az iskola bővítése folytán a főbejárat áthelyeződött,
ezért az emléktáblát is oda helyezték át.

Akadémia – 1990. október 26.

A Mezőgazdasági Akadémia az 1989-es emléktáblája avatása után közadakozás-
ból egy emlékmű állítását határozta el az 1956. október 26-ai sortűz következté-
ben hősi halált halt hat hallgatója emlékére. Dr. Kuroli Géza dékán elnökletével
létrejött '56-os Emlékmű Bizottság vállalta a felkért művész Pauer Gyula emlék-
művének elkészítéséhez szükséges anyagiak előteremtését, a létesítéssel kapcsolo-
latos feladatok elvégzését. A bizottság levelet küldött az évfolyamoknak, kérve
az adományokat egy meghatározott folyószámlára. Pauer Gyula: Halott nő című
alkotását 1990. október 26-án avatták fel. Avatóbeszédet Dr. Szőke Károly FM
államtitkár-helyettes mondott volna. A faxon elküldött beszédét Dr. Iváncsics
János olvasta fel. Az Akadémia az 1989-es és az 1990-es emlékhelyén is szokott
koszorúzni.

'56-os Emlékpark - Gyásztér – 1991. október 26.

A mosonmagyaróvári '56-os emlékpark – Gyásztér az 1956. október 26-ai sortűz
áldozatainak emlékét őrző emlékhely az Ipartelepen, a sortűzet lövető és lövő
ÁVH-s határőrlaktanyával szemben, a sortűz helyszínén található.

Hivatalos története 1989. augusztus 4-én helyi pártok és egyesületek öt-
venhatos emlékműállítására vonatkozó kötelezettségvállalásával kezdő-
dött, melynek teljesítésére kuratóriumot hoztak létre, amely két évig szer-
vezte, intézte, koordinálta az emlékművel kapcsolatos valamennyi ügyet,
feladatot, adománygyűjtést.

A későbbi, monumentális, háromalakos Golgota emlékmű Rieger Tibor szobrászművész önzetlen, áldozatos munkája jóvoltából készült el. Az egyéb szükséges anyagiakat közadakozásból teremtették elő, amihez több és többféle rendezvényt, de még sporteseményt is szerveztek.

Az emlékmű elkészülte (1991) előtt a téren kihelyeztek egy haranglábat és sor került az emlékmű alapkövetételére, egyben az első gyalogos felvonulást és megemlékezést is megtartották a sortűz helyszínén október 26-án (1989), egy évvel később pedig elkészült az ötvennégy, névre faragott kopjafa (1990) Horváth Gábor és Németh Alajos felajánlásából.

Érdekesség, hogy 1990-ben a taxis blokád miatt egy meghívott se jött le Mosonmagyaróvárra október 26-án. Egyedül Orbán Viktor, a FIDESZ akkori frakcióvezetője repült helikopterrel a városba, ahol a Polgármesteri Hivatal erkélyéről mondott beszédet. Az Ő neve utólag lett rábélyegezve a meghívóra.

Az így elkészült emlékhelyen a Jézus levétele a keresztről (Golgota) alkotás avatására 1991. október 26-án, 1990 óta hivatalosan is elnevezve, a Városi Gyásznapon került sor. Azóta a sortűz napján minden évben a legmagasabb közjogi méltóságok és közéleti személyiségek (is) fejet hajtanak az áldozatok emléke előtt.

1992-ben a város képviselőtestülete által hozott határozat (117/1992 (IX.7.) Ktsz.) alapján „az Ipartelepen az 5091/1. helyrajzi számú közterületet ’56-os emlékparknak” nevezték el. A város lakossága azonban Gyásztérnek mondja ezt a véráztatata teret.

1998-ban az emlékmű alkotója Rieger Tibor szobrászművész a város legnagyobb elismerésében, a Pro Urbe Mosonmagyaróvár Díjban részesül.

2001-ben a térre a Magyar Igazság és Élet Pártja helyi szervezete ültetett fákat és helyezett ki egy kis emléktáblát. (Néhány évvel később, mind a fák, mind a tábla eltűnt az ’56-os emlékparkból.)

2002-ben Böröndi Lajos, a művelődési ház igazgatója felelős kiadóként képeslapot adott ki a Golgotáról. A fotót Balassa Tamás készítette.

2006-ban a Virágos Magyarország környezetszépítő versenyen Mosonmagyaróvár „Arany diplomát” és tárgyjutalmat kapott az ’56-os emlékhely méltó kialakításáért.

2011-ben a 303/2011. (XII.23.) Korm. rendelet Mosonmagyaróvár határörklaktnya előtti terét (Határőr u.10. előtti tér) történelmi emlékhellyé nyilvánította.

2012-ben az Európai örökség Győr-Moson-Sopron megyében c. könyvben megjelent Simon Zsuzsanna fotója is a Gyasztérről.

2014-ben a Mosonmagyaróvári '56-os Egyesület állított kopjafát az 1957-es győri koncepciós per során kivégzett mártírok emlékére. Ettől kezdve leginkább itt emlékeznek június 16-án az 1956-os Mártírok Emléknapjára.

Szintén ebben az évben a Nemzeti Örökség Intézete is kihelyezte emlékoszlopát – a terület történelmi emlékhelyként elismert megjelölésére.

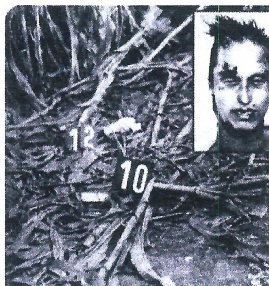
Simon Zsuzsanna

kozterkep/mapublic

Pauer Gyula alkotása

Celkový pohľad na pamätník v
Pozsoni na počesť Hartmuta Tautza

**Csak szabad akart lenni,
mint sok százmillió**
*Emléktábla hirdeti a
tragikus eseményt*

Forrás: Bratislava 24-Dnes24sk

Egy frissen érettségizett, 18 éves keletnémet diák, Hartmut Tautz 1986. augusztus 8-án este, az osztrák Kittsee irányában próbált átszökni a vasfüggönyön keresztül, amikor a csehszlovák határőrök kutyái – már a senki földjén – félholtra marcangolták. Pozsonyligetfaluban, a tragédia helyszínének közelében emléktábla figyelmeztet a tragikus eseményre.

A súlyosan megsérült férfit a határőrök csak a kihallgatás után szállították kórházba, ahol néhány órán belül meghalt. Hartmut Tautz az egyike a volt csehszlovák kommunista rendszer több százra becsült olyan áldozatának, akiket így, vagy hasonló módon öltek meg tiltott határátlépés során.

A diáknak állít emléket, de jelképesen az ország kommunista rendszerének minden áldozatára is emlékeztet az az emléktábla, amelyet Pozsonyligetfaluban, a tragédia helyszínének közelében lepleztek le különböző szervezetek képviselői. A vasfüggöny egy részletét mintázó emléktábla átadásán mintegy százan gyűltek össze, a megemlékezésen a szervezők, a totalitárius rendszerek büntetteinek dokumentálásával foglalkozó pozsonyi Nemzeti Emlékezet Intézete (ÚPN), a prágai székhelyű Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja (PEPaS) nevű szervezet, illetve Pozsony megye vezetői mondtak beszédet.

Ondrej Krajnák, az ÚPN vezetője a kommunista rendszer által épített vasfüggöny szomorú története egyik legfájdalmasabb mozzanataként jellemezte az apja halála után nyugatra szökni próbáló keletnémet diák halálának körülményeit. Rámutatott: a volt Csehszlovákiában adataik szerint több mint négyszáz ember lelte halálát hasonló helyzetben. Közülük Szlovákiában eddig 42 ember halálának körülményeit sikerült dokumentálni, ám a szervezet már a közeljövőben az összes áldozat és a haláluk miatt felelőssé tehető személyek listáját is nyilvánosságra akarja hozni.

A rendezvényen Neela Winkelmann, a PEPaS igazgatója Hartmut Tautzot a kommunista rendszert jelképező áldozatnak nevezve rámutatott: ő olyan fiatal volt, aki nem akart meghajolni a totalitárius rendszer előtt, szabad akart lenni. Hangsúlyozta: elévülhetetlenek azok bűnei, akik felelősek a diák és a hasonlóan szomorú sorsra jutott társai haláláért. "Nagy részük még ma is él, és felelnie kellene a bűneiért" – szögezte le Winkelmann. Úgy vélekedett, hogy Európában létre kellene hozni egy olyan nemzetközi bíróságot, amelynek – a meglévőkkel szemben – a kommunista bűnök felelőseinek elszámoltatása is a hatáskörébe tartozna.

A megemlékezésen Hartmut Tautz édesanyjának levelét is felolvasták. "Szolgáljon ez az emléktábla emlékeztetőül azokra a rendszerekre, amelyek figyelmen kívül hagyják saját népük akaratát" – üzent levelében a három évtizede megölt fiú édesanyja.

Ámon Antal

Tisztelt olvasóinkhoz!

Az Őrző számai igény szerint nyomtathatók. Ezért, ha valaki szeretné megkapni a korábbi számokat, jelezze, és eljuttatjuk hozzá.

Aki pedig nincs a levelezőlistánkon, de szeretne rákerülni, szintén jelezze.

Elérhetőség: Ámon Antal, 06 30 814 9917 vagy 06 1 257 0190 és:
antaltopamon@hotmail.com

Aki pedig elolvasta, ne dobja ki példányát, hanem adja tovább!

Az Őrzőnek nincs fogyasztói ára. Csak értéke van.

Embortelenségről a humor nyelvén

Éhínség, terror, embortelenség – mindez a kommunizmus terméke. Ám az ember nagyszerűsége abban rejlik, hogy könnyeivel küszködve is képes mosolyogni.

- Kik építették a Balti-tenger és a Fehér-tenger közötti csatornát?

- A bal partot azok, akik vicceket mondtak, a jobb partot azok, akik a vicceket hallgatták.

A csatorna 1931 és 1933 között épült szinte kizárólag politikai üldözöttekkel a kőtőröktől a mérnökökig. A kényszermunkásokat primitív munkaeszközökkel tudták csak ellátni, csákányt, lapátot, talicskát kaptak.

A tervezett húsz hónap helyett az építkezés harminc hónapig tartott. A munkán egyszerre 100,000 fogoly dolgozott. A rabszolgamunka közben életüket vesztek számát a különböző becslések 25,000 és 200,000 közé teszik.

A hivatalosan 1933. május 28-án megnyílt vízi útnak nem sok gyakorlati haszna lett, ugyanis az eredetileg tervezett 5,5 méteres mélység helyett csak 3-3,5 méteres mélységű lett, ami teljesen lehetetlenné tette a tengerjáró hajók általi használatát.

-0-

- Mi a különbség India és a Szovjetunió között?

- Indiában egyetlen ember éhezik az egész népért, a Szovjetunióban az egész nép éhezik egyetlen emberért.

Utalás arra, hogy Gandhi, indiai vezető, életében 17 éhségstrájkot vitt véghez, átlagosan több mint nyolc naposakat, népe helyzetének javítása érdekében az angol gyarmaton. Ezzel szemben Sztálin a népét éhezettette, mint például az ukrán Holodomor során, amelynek 7 millióan estek áldozatául, köztük 3 millió gyermek (Kun Miklós történész szerint).

-0-

A szovjet állampolgár elmegy szavazni. A helyett, hogy megnézés nélkül bedobná a szavazólapot az urnába (ami igen szavazatot jelent az egyetlen jelöltre), félrevonul és nézegetni kezdi.

Azonnal odamegy hozzá egy civil ruhás szerv:

- Mit művel itt maga?

- Semmit, csak kíváncsi vagyok, hogy mire fogok szavazni.

- Na ne viccelődjön itt, elvtárs, maga még nem hallotta, hogy a Szovjetunióban a szavazás titkos?

- Miért vannak Moszkvában a húsboltok öt kilométerre egymástól?
- Azért, hogy a húsert sorban állók ne keveredjenek össze.

-0-

Mi a különbség a szovjet és a nyugati viccek között?

- A nyugati viccek úgy keletkeznek, hogy az emberek leülnek és vicceket eszelnek ki. Ezzel ellentétben a szovjet viccek esetében az emberek először kieszelik a vicceket, s csak azután ültetik le őket.

-0-

Hogyan szórakozik az ifjúság veszélyes játékokkal a világ különböző országai-
ban?

- az USA-ban 3 fiatalember beszáll három versenyautóba és hatalmas versenyt rendeznek, miközben tudják, hogy az egyik autóban nem működik a fék, de nem tudják, melyikben.
- Franciaországban 3 fiatalember szenvedélyes éjszakát tölt el egy-egy lány-
nyal, miközben tudják, hogy egyikük nemi beteg, de nem tudják, melyikük.
- a Szovjetunióban összeül 3 fiatalember politikai vicceket mesélni, miköz-
ben tudják, hogy egyikük besúgó...

-0-

- Miért nem küld a Szovjetunió embert a Holdra?
- Fél a vezetőség, hogy disszidálnak az űrhajósok.

-0-

Érettségi dolgozat.

Téma: Ki a példaképed? Miért pont Lenin?

-0-

Impresszum: ÖRZŐ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) 1956-os
Hagyományörző Tagozatának negyedéves hírlevele.

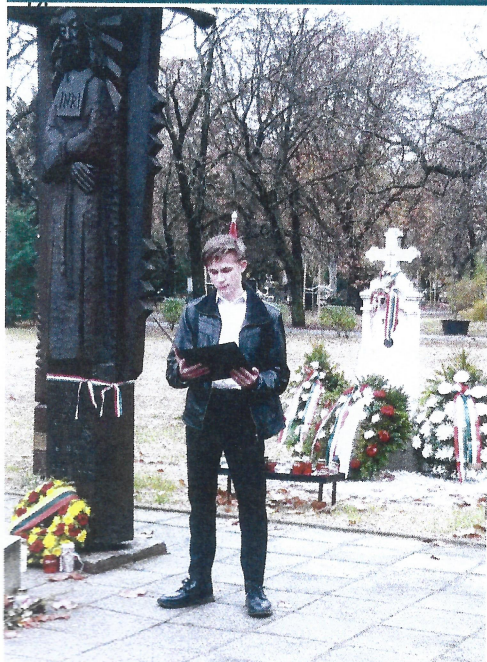
Főszerkesztő: Ámon Antal. Tel.: (1) 257-0190, 06 30-814-9917

Szerkesztő: Vasvári Éva, lapszerkesztő: Kurtz Mária

Kiadóhivatal: 1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 155.

Tel: (1)789-1466, e-mail: hagyomanyorzok1956@gmail.com

Honlap: www.hagyomanyorzok1956@weebly.com

Egy ország, egy haza, egy évezred
sorsa volt a tét

*Gyásznapi megemlékezés a Fiumei
úti Sírkertben*

Az 1956-os forradalom és szabadságharc sorsát a november 4-i szovjet invázió végérvényesen megpecsételte. E tragikus gyász-eseményre emlékezve november 5-én a POFOSZ 1956-os hagyományörzői is fejet hajtottak a forradalom hősei előtt a Fiumei úti Sírkert 57-es parcellájában. Az alább olvasható – s a megemlékezésen elhangzó - ünnepi szónoklat szerzője Takács Botond, a zuglói Szent István Király Zeneművésze-

ti Szakközépiskola diákja.

Azzal, hogy mi történt 1956. október 23.-án és november 4.-én, mindenki tisztában van. Tanulta történelem órán, látta filmen, hallgatta rádión, különböző megemlékezéseken szembesült vele. Nekünk, akik nem voltak ott, mindez távolinak, és megfoghatatlannak tűnik. Pedig csak 63 év telt el az óta, hogy a hősök, akik azon az októberi napon úgy érezték, hogy amit velük művelnek, az igazságtalan, és ha eddig túrték is és elviselték, mostantól már nem fogják. Ez megfogalmazódott akkor mindenkiben, aki részt vett a szabadságharcban. Nem csak megfogalmazódott, hanem tettek is érte. Addig félelemben éltek, és rettegték attól, hogy amit csinálnak, mondanak, vagy akár gondolnak, az rendszer- és törvényellenes. Félve nem lehet élni, félve nem lehet szeretni, és aki fél, az nem lehet szabad. A félelem gúzsba köti, és megbénítja az embert.

Akik felkeltek, nem féltek többé. Fegyvertelenül álltak egy hadsereggel szemben, és nem érezték magukat esélytelennek. Egy olyan eszményért harcoltak, ami aze-lőtt elveszettnek látszott, de ahogy elkezdtek gondolni rá, aztán elkezdtek beszélni róla, arról, hogy vajon milyen lehet a szabadság íze, onnantól kezdve nem tudtak némák maradni. Volt, aki addigi élete során még nem tapasztalhatta meg, milyen az, szabadnak lenni. Annyit azonban mindannyian tudtak, hogy ha Magyarországot hazájuknak akarják nevezni, akkor azt nem lesütött szemmel magukat összehúzza akarják megtenni, hanem mintha az lenne az utolsó szavuk úgy, hogy annak súlya legyen. Büszkén és lélekkel.

Ezek pedig olyan dolgok, amik nem voltak a „büntetlenül megtehető” listáján. De ha valaminek ott kell lenni, akkor ez az. Egyszerűn nem hiányozhat, mert úgy elveszti az értelmét.

Egy ország, egy haza, egy évezred sorsa volt a tét. Egyszerű emberek vonultak az utcákon, ezer meg ezer szív és lélek. Annyit azonban mindannyian tudtak, hogy ha Magyarországot hazájuknak akarják nevezni, akkor azt nem lesütött szemmel magukat összehúzza akarják megtenni, hanem mint-ha az lenne az utolsó szavuk úgy, hogy annak súlya legyen. Büszkén és lélekel. Ezek pedig olyan dolgok, amik nem voltak a „büntetlenül megtehető” listáján. De ha valaminek ott kell lenni, akkor ez az. Egyszerűn nem hiányozhat, mert úgy elveszti az értelmét.

Egy ország, egy haza, egy évezred sorsa volt a tét. Egyszerű emberek vonultak az utcákon, ezer meg ezer szív és lélek dobbant egyszerre, és nem számított semmi, csak Magyarország, és az, hogy az elnyomás véget érjen. Amely a forradalom leverése után csak jóval később szűnt meg, de aki október 23-án ki-ment az utcára még véletlenül sem volt fogoly. Mind szabadok voltak. Nem hatott rájuk az erőszak, és ez bosszantó lehetett azoknak, akik fogva akarták őket tartani.

A felkelést ugyanis le lehet verni, de a szabadságot nem lehet lelőni, nem lehet megfogni, nem lehet kitépni az emberből, ha már beleköltözött. Az eszme megszületett akkor Budapesten, és hiába halt meg az egyik hordozója, szét-áradt, mint egy örömhír a tömegben, mindenki a szívében viselte, és ha meghalt, akkor szabad magyarként, büszkén halt meg. Ez döntés kérdése. Akkor és ott a szabadságot választották, idősek és fiatalok együtt zengték, hogy ruszvik haza.

1956 hősei kivívták a szabadságukat, és azt tőlük már nem vehették el. Ha az ember szabad, akkor tud szeretni, tud élni, és ami a legfontosabb, nem fél. Egy szabad embertől nem vesznek el semmit. Egy szabad ember ad, szeret, él, és áldozatot hoz. Így tehát aki aznap elnyerte a szabadságát és meghalt, nem tett mást, mint az életét adta a társaiért, hazájáért, Magyarorszáért. Feláldozta azt, ami megmaradt neki.

Ezek a hősök abban a városban éltek, azokon az utcákon jártak, ott váltak szabaddá, ott nyert értelmet az életük, ahol mi nap mint nap megfordulunk. 63 éve az emberek arca ragyogott, csillogott a szemük, mert hittek. Hittek abban, hogy amit tesznek, az nem hiábavaló. Vannak, akik ezt megélték, akik ott voltak, és október 23-án kiléptek a házuk ajtaján Budapest szétrobbantott utcáira, és kilépnek ma is, csak közben az utak újjáépültek, de a történelmi térerő ugyanúgy átjárja őket, amelyet érdemes magunkba szívni.

Vannak népek, melyeknek ezeréves történelmük van, de hazájuk soha sem volt. Nekünk, magyaroknak van hazánk, és vándorló nomád

népként egyedülként sikerült gyökeret vernünk Európában. Sokan próbálták már ezt a népet eltörölni, de mindig voltak az országunknak olyan szülöttei, akiknek eszükbe jutott, hogy ez a mi hazánk, itt mi vagyunk otthon.

Nekünk, fiataloknak eddig egy békés korszak, egy olyan élet jutott, melyben a korábbi hányattatások távolinak és lezárultnak tűnnek. Szabadok vagyunk, és a saját hazánkban úgy élhetünk, ahogy a szabadság harcosai is elképzelték, s ha ők maguk csak rövid ideig élték is meg, de hittek abban, hogy megéri. Élünk tehát úgy, hogy méltó leszármazottai legyünk azoknak a hősöknek, tiszteljük őket és emlékezzünk rájuk büszkén, akik 1956. október 23-án a szabadságot választották.

*

A koszorúzáson a zuglói Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium kórusa Soltész Éva karnagy vezetésével dalművek előadásával, Bass Mátyás, Tóth Fiona, Rázmán Eszter és Hajdu Botond versmondással járult hozzá a méltó megemlékezéshez.

A családfő életmintája útravalót adott

*A Bányai-fivérek édesapjuk
megpróbáltatásairól*

A kommunizmus embertelenségét az erdélyi magyarok is megszenvedték. Az ő történeteik is arról szólnak, hogy a kíméletlen diktatúra miként próbálta maga alá gyűrni mindazt, amiért az embernek érdemes hinni, szeretni és élni. A hagyományőrzők decemberi találkozásán a Bányai testvérpár – Miklós és Ferenc – adta közre családjuk meghurcoltatásának históriáját.

Bányai Miklós zeneművész és Bányai Ferenc fizikus 1989 óta immár az anyaországban élnek, de gyökereik Erdélybe vezetnek. A kismanesi származású család felmenői, ha nem gazdálkodtak, akkor jegyzőként álltak helyt vagy tanítottak, de bármilyen hivatást is szánt nekik a sors, független, szabad emberként éltek és gondolkodtak. A Bányai testvérek ma is tisztelettel emlékeznek szilágysági édesapjukra, mert az ő világlátása és életmintája adta számukra az útravalót. Atyjuk a zenei pályán indult, de 1954-ben Kolozsvárott megszűnt az állása, s ekkor az aranyműves szakmára váltott. Ám a mesterség művelésének időszaka nem tarthatott sokáig, ugyanis 1958-ban a családfő is áldozatul esett a románok magyarok ellen indított letartóztatási hullámának. Az édesapát börtönbe zárták, az édesanyát kitették a zeneiskolából, s mindennek betetőzéseként el kellett szenvedniük a teljes vagyonekobbzást.

A Bányai fivérek édesapját a Dobai csoport perében először halálra ítélték, majd ezt a döntést életfogytiglan szabadságvesztésre mérsékeltek. Ügye az 1956-os forradalmat követő erdélyi, úgynevezett „hazaárulási perek” egyik jellegzetes esete volt: a vádlottakat egy, az ENSZ-nek címzett, az erdélyi nemzetiségi probléma emberjogi megoldását sürgető memorandum aláírása miatt ítélték el. A verdit szerint Miklós és Ferenc édesapja „nacionalista és sovinszta, áruló és revizionista, olyan ellenséges elem, aki az állam rendszerének és az állam területi egységének aláaknázásában vesz részt”.

A szabadulás pillanata – amnesztiával – 1964-ben jött el. A börtönévek ekkor véget értek ugyan, ám a nyomasztó emlékek örökre megmaradtak, hiszen fizikai és lelki bántalmazások sorát kellett elszenvedni. A lélek megroppantásának egyik legaljasabb kísérlete az volt, amikor hamis és romboló hírekkel zaklatták a fogvatartott családfőt: azt állítva, hogy a felesége megcsalja. Amiből persze semmi sem volt igaz. De a fizikai megpróbáltatásokból is kijutott; előfordult, hogy kilenc ágyon ötvennégy elítéltnak kellett osztoznia. Ám a lélek erejével sikerült túlélni a szenvedéseket, még akkor is, ha – a börtönben elszenvedett fizikai gyötrelmek miatt – számos egészségügyi problémával kellett küszködni a kiszabadulást követően. A családfőt nem rehabilitálták, igaz, nem is kérte. Hetvenhét évesen halt meg.

A Bányai családban már 1980-ban felmerült, hogy Romániából el kell jönni az anyaországba. S ettől kezdve újabb erőpróba következett, hiszen kitelepülési kérelmüket hatszor utasították el. Ám a Bányaiak kitartása és hite meghozta gyümölcsét; ma már itthon, az anyaországban élnek. De azért valami mégis otthon maradt, Erdélyben. A mélyre nyúló gyökérszet. Amely rendíthetetlen erejével és bátorító akaratával most is, és itt is irányt mutat.

Vasvári Éva

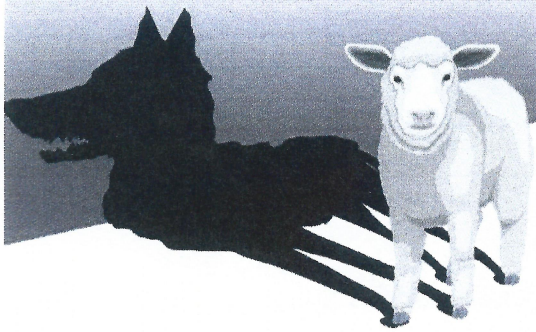

Minden pillanat, minden emlékszilánk fontos

Dr. Petre András 2018-11-06, Pesti Srácok hozzászólás, emlék

Az november 4-i orosz tankok Füzesabonyon /is/ keresztülvonultak. Akkor még az elkerülő út természetesen nem épült meg. A falun Szihalom felől Kerecsend felé átvonuló tanksor a faluban megállt, mert az egyik tank indító motorja elromlott. Ezt Gyuricza bácsi, mindenhez értő géplakatos javította meg. Órákon át várakozó tankokból nagyon fiatal kinézetű katonák nyitották föl a tankok fedelét – gondolom kinyújtóztatni magukat. Mind kopaszra nyírt fejjel bújtt elő. Valóban azt hitték, nem Magyarországon vannak, hanem Szuezt felé tartanak.

Miért írom le ezt? Mert a javítás után az úttest menetirány szerinti bal oldalán egy dzsip száguldott a sor végére. Ezt láttam, láttuk gyerekek, és a jobb oldali házból a baloldali házhoz átküldött Tóth József osztálytársunkat elgázolta, aki azonnal meghalt. A dzsip nem állt meg! Ez a szihalmi úton történt – ha még az a neve – a volt tornyos iskola közelében. Jóska szülei már nem élnek, hiszen jómagam 75 éves lettem október 24-én. Amely nap reggelén hallottam először, hogy Budapesten mi történt 23-án este, a Hősök terén. Hozzászólásomat Tóth Jóska emlékének szentelve írtam meg, aki véletlenül, ártatlanul szörnyethalt. Aki érdeklődik a részletek felől, talán még rálelhet más szemtanúra is a 75 év körüliek között.

Miért hazudnak a hazugok?

Amit a tudomány mond a félrevezetésről

Alkalmanként mindannyian hazudunk, akkor is, ha tudjuk: ez nem helyénvaló. S bár a legtöbb embernél a hazudozást korlátozza az erkölcsi érzék és az önszabályozó képesség fejlődése, a kutatások mégis azt bizonyítják: minél többet hazudik valaki, az annál könnyebben megy. Újra és újra megisméltődik, annak ellenére, hogy a hazugság erőfeszítés is. Az alábbiakban a hazudozásról közlünk figyelemre méltó megállapításokat.

A hazudók agyi mérései megnövekedett aktivitást mutattak ki, ahogy az illetők mérlegeltek az igazság és a becstelenség között – végül is az utóbbi mellett döntve. „A hazugságnál a legveszélyesebb dolog az, hogy az emberek nem értik, mennyire megváltoztatja a hazugság magát a hazudót – mondta Dan Ariely, a Duke Egyetem viselkedépszichológusa.

Majd rámutatott: „A saját bíránk vagyunk a becsületesség kérdésében. És ez a belső bíró az, amelytől vagy pszichopaták vagy nem-pszichopaták leszünk.”

„A társadalomnak meg kell értenie, hogy ha a hazugságot nem bünteti, akkor az növeli az előfordulási valószínűséget” – figyelmeztetett Ariel. Amihez Tali Sharot a londoni University College kutatásvezetője hozzátette: „Ha folyamatosan lehetőséget adsz az embereknek, hogy előnyszerzésük érdekében hazudhasanak, akkor először kis hazugságokkal kezdik, majd egyre nagyobbak következnek.”

(The Age, ausztrál napilap, 2018. augusztus 28.)

Továbbá, egy másik forrásból:

„A részletesebb vizsgálatok megállapították, hogy a hazugság a stressz hormonok szintjének megemelkedésével jár, ami miatt a szervezetben magasabb lesz a vérnyomás, és gyorsabban ver a szív. A stressz csökkenti a fehérvérsejtek számát, és gyengíti az immunrendszert, így gyakoribbá válnak a megbetegedések.

Az apróbb hatások mellett az állandó hazugságok évek múltán még súlyosabb tüneteket produkálnak. Azt is egyértelműen bebizonyították ugyanis, hogy hosszútávon hát- és derékfájdalmakat, erős és nehezen múló fejfájást, gyors szívverést, sőt, a nőknél menstruációs zavarokat és terméketlenséget is okozhatnak.” (Index, 2017. december 5.)

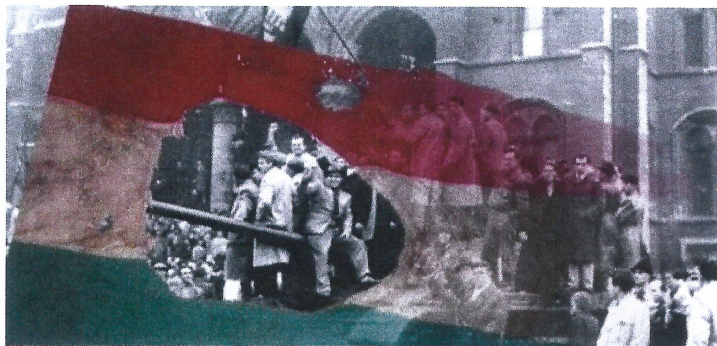
A kommunista rendszerekben a hazugság kényszer-számba ment, kivételes volt az olyan helyzet, ahol a hazugságot egy pillanatra be lehetett fejezni. Erre példa a következő „Örkény egyperces”:

Örkény István: Velem történt meg egy híressé vált, mert kortörténeti anekdota. És épp Sztálin-városban:

- Jöttem megnézni, főmérnök elvtárs, hol is lesz az a nagyolvasztó.
- Itt, író elvtárs, ahol most vagyunk.
- De hát ez csupa gizgaz meg gyom. Mikor lesz ebből kohó?
- Író elvtárs, szocialista rohammunkával augusztus huszadikán lesz csapolás.
- Az ide két hónap, mérnök elvtárs, és még egy kapavágást sem történt.
- Legyen nyugodt, író elvtárs. Augusztus huszadikán itt folyani fog az acél. Egyébként jól értettem? Örkénynek hívják az író elvtársat?
- Igen.
- A gyógyszerész fia?
- Igen.
- A Csillag-patika tulajdonosáé?
- Igen.
- A méltóságos úré?
- Igen.
- Ja úgy. Akkor elárulom, író úr. Lófasz fog itt folyani, nem acél.

Ámon Antal

Október – Pápai Istvánné verse

Az alábbi vers szerzője Pápai Istvánné, aki az ausztráliai állam, Dél-Ausztrália fővárosában, Adelaide-ben él. Költeményét – amelyet azóta többször előadtak emlékünnepeleken és megjelentettek az Emigráció sajtójában – a Forradalom és Szabadságharc 20. évfordulójára írta.

OKTÓBER

Emlékezzünk október huszonharmadikára,
Nemzetünk dicső nagy napjára,
Hűsz kalendáriumot írtak már azóta
Hússzor zöldellt újra a magyar róna.

A harcoló ifjú meglett ember már,
Meséli fiának: harcolni nem volt kár,
A szabadság sajnos hamar elmúlt,
De hőstettünkön a világ csak ámult!

Teli tüdővel szívtuk a szabad levegőt,
Szívünkre öleltük a rabságban szenvedőt,
A sár és az arany különvált,
Magyar lett az is, aki a másik oldalra állt.

Fiatalok álltak a tankok tetején
Nagy lyuk tátongott zászlójuk közepén
Egymás szemében boldogságot láttak,
Mert a zászlóból idegen címert vágtak.

A népnek az volt szíve vágya,
Hogy fehér kenyér kerüljön asztalára,
Mikor kalapját levéve gyermekének vágja,
Ne titokban kelljen keresztet írni rája.

A magyar az igazságért miért kilincsel
Kezén-lábán a nehéz bilincsel?
Legyen, aki meghallja fájdalmát,
És számon kéri mások gaszágát!

Nem akarják a más földjét elvenni,
Csak az ezeréves tulajdont szabaddá tenni!
Hogy a népnek zöldelljen a határ,
Szabad legyen rajta, mint a madár.

A sok magyarnak, kinek kifolyt akkor vére,
Most ott fent, Csaba királyfi a vezére,
Testük csendes temetőben porlik,
Sírjukon csak vadrózsa virágzik.

Most, vándor magyar, én tehozzád szólok,
Az Istenre kérlek, ne feledkezz Róluk,
Hajtsd meg a fejed minden októberben,
Imával koszorúzd Őket a szívedben!

(Adelaide-i Magyar Értesítő, 2018. október.)

A MAGYAR POLITIKAI FOGLYOK SZÖVETSÉGE 1956-os HAGYOMÁNYŐRZŐI ÉS AZ 1956 ÖRÖKSÉGE ALAPÍTVÁNY 2020-ban

Irodalmi, történelmi pályázatot hirdetnek magyarországi és határon túl élő diákok részére 25 éves korig

I. Téma: Élet a börtönben

I. Készíts interjút egy ma még élő, az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeit megélt személlyel, aki a forradalmi eseményekben való részvételéért, a megtorlás áldozataként börtönbe került. Kérdezd arról, miként tudta feldolgozni bebörtönzését, miből merített erőt a túléléshez, milyen körülmények között teltek fogsága évei, milyen emberi-cellatársi kapcsolatok segítettek a börtönének elviselésében, kikre számíthatott, s mit őriz meg emlékezetében örökre.

Dolgozatodat elkészítheted közvetlen vagy közvetett interjú, illetve monológ formájában.

A közvetlen interjú párbeszédese forma, konkrét kérdésekre adott konkrét válaszokat tartalmazó írás.

A közvetett interjúban mellőzhető a párbeszédese forma, az írásban a megkérdezett személyre hivatkozva közölheted mondandóját. (Például: X.Y. elmondta, hogy...)

A monológban a megkérdezett személy egyes szám első személyben mondja el történetét.

Terjedelem mindhárom formában: maximum 6-8 oldal.

II. Téma: Képzelt riport - 1956

II. Gondold el, hogy 1956 őszén újságíróként dolgozol, s lapodba riportot kell írnod a forradalom eseményeiről és hangulatáról. Válassz ki egy helyszínt és egy időpontot, s kövesd nyomon az ott és akkor zajló forradalmi történéseket. A látottakról, a benyomásaidról tudósítsd az olvasókat.

A riport műfajának jellemzői: ember- és élményközpontú, lehet benne leírás és dialógus, tartalmazhatja az újságíró szubjektív állásfoglalását, s szépírói eszközök is alkalmazhatók.

Terjedelem: Maximum 6-8 oldal

Igény esetén az interjú elkészítéséhez – a megfelelő személyek elérése céljából – a POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozata segítséget nyújt. Ámon Antal telefonszáma: 06-30/814 9917.

D Í J A Z Á S

I. díj: 70.000 Ft

II. díj: 50.000 Ft

III. díj: 30.000 Ft

Beadási határidő: 2020. november 10. hétfő 24 óra

A pályázatokat az antaltopamon@hotmail.com címre várjuk.

A pályázat eredményhirdetésének pontos dátumáról a pályázóknak értesítést küldünk.